

FRIVILLIGA KRAFTER

Det har varit ett tufft år sedan ungdomsavdelningen på Salberga startade. Men nu känner de anställda att det börjar vända. En studiecirkel med föreningen Here4U bidrar med positiv energi. Personal och intagna ser fram emot fredagsbesöken.

De når fram med snack om framtiden

ELISABET JÖNSSON
/ TEXT & FOTO

Here4U är den första utomstående föreningen som har regelbundna träffar med de intagna på anstalten Salbergas ungdomsavdelning.

– Jag är förvånad över hur snabbt ni nådde fram. Redan efter ett par träffar hade ni andra sorters samtal med de intagna än vad vi har lyckats få till sedan vi startade, säger kriminalvårdsinspektör Anders Bergh, när cirkelledarna kommit innanför skalskyddet.

Therese Ankréus och Nicklas Wennersten är socionom respektive beteendevetare och har jobbat med ungdomar i många år. Så det kanske inte är så konstigt att de har metoder för att få ungdomar att tänka och diskutera. Men de tror själva att det finns fler förklaringar.

– Vi har inga krav på dem, allt bygger på frivillighet och vi bara samtalar. Vi har inte ens papper och penna för olika övningar, som vi har i andra grupper. Dessutom kommer vi utifrån och bryter av den vanliga lunken, och det är alltid fika när vi kommer. Och så har vi inte uniform, säger Nicklas Wennersten.

– Vi tycker att det tog lite tid att få till det viktiga alliansbygget. Först ville de till exempel inte prata om sina brott, men när de märkte att vi inte var dömande eller snaskigt nyfikna öppnade de sig mer och mer, säger Therese Ankréus och lägger till:

– Vi märker en stor välvilja bland personalen. De bryr sig verkligen om killarna, men de når inte fram lika bra.

Here4U är både en kommunal verksamhet med säte i Västerås, och en ideell förening med breddad verksam-

het. Det började med kamratstöd på skolor, och nu bedriver de många samhällsprojekt för unga, till exempel killjourer. Studiegruppen på anstalten Salberga är en del i ett projekt kring behandling av unga våldsutövare.

I ett halvår har de besökt anstalten på fredagar för att prata med de intagna på ungdomsavdelningen. Samtalen handlar om våld och dess bakomliggande faktorer. Enligt de intagna har de även pratat om sitt kärleksliv, och om deras egen bakgrund och framtid.

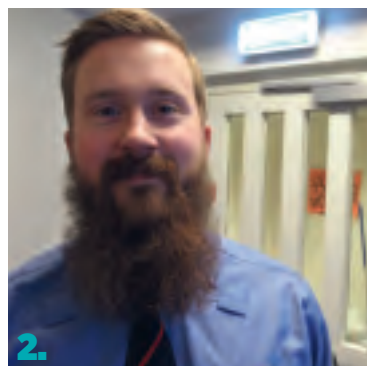
– Ja, vi vill ge framtidsbilder och försöker spegla dem i något annat än kriminaliteten. De här killarna har inte bestämt sig för vilken väg de vill ta när de kommer ut igen, om de ska fortsätta med kriminalitet eller börja bidra till samhället. En kille uttryckte sig som att han ”inte ens såg skylten till en annan väg”. Det kan vi ju försöka bidra med, förklarar Therese Ankréus.

Besöket börjar klockan två på eftermiddagen. Killarna samlas vid ett bord längst ner i den kala och trista avdelningskorridoren. Det är sex intagna på avdelningen, men idag är en på domstolsförhandling och en vill inte vara med. De fyra som deltar sitter på långa tider, och har varit med på cirkeln i flera månader.

– Det är lätt att fastna i samma tankebanor här, träffarna är bra. Vi lär oss saker och lär känna varandra, säger en av de intagna. De andra nickar.

– Det blir lite instängt, säger en kille, och syftar både på hur det känns inne i huvudet och på miljön på anstalten.

»Det är alltid fika när vi kommer. Och så har vi inte uniform.«

Under tiden studiegruppen äter muffins och samtalar, sitter kriminalvårdarna Avraz Neziv och Kristoffer Hassel en bit bort. Personal från avdelningen finns alltid på plats. De deltar inte i samtalen, men lyssnar en hel del.

– Det är nyttigt. Vi hör andra saker om klienterna än de brukar berätta för oss. Får vi veta mer kan vi också hjälpa dem. Nu sa en kille till exempel att han tycker att han svär för mycket. Det kan vi ju påminna om en annan gång, säger Avraz Neziv.

Både han och kollegan Kristoffer Hassel tycker att det har varit ett tufft år sedan ungdomsavdelningen startade. De har jobbat på andra avdelningar tidigare, men med ungdomarna är det nya utmaningar. De anställda måste ha gott tålamod eftersom de intagna ofta behöver ha allt förklarat för sig många gånger. Ungdomarna har väldigt svårt att ens komma upp ur sängen på morgonen, och de har lätt att bli arga och utåtagerande.

– De är ju väldigt unga, ofta under tjugo, och de ska lära sig hur livet på anstalt fungerar, säger Kristoffer Hassel.

Men stämningen har blivit bättre och bättre. Från nästan dagliga incidenter, är det just nu nästan inga. Då blir det också lättare att ordna fritidsaktiviteter som pingis, gitarr eller tv-spelsturneringar. Ibland har de träffat intagna från andra avdelningar.

– Det låter kanske konstigt, men det kan vara bra för de unga att träffa äldre intagna. De kan vara ett slags föredömen, förklara för de yngre killarna att ”detta är inget liv”, säger Kristoffer Hassel.

Samtidigt pratar studiegruppen om relationsvåld och kvinnomisshandel. Brott som killarna kraftigt fördömer. Therese Ankréus och Nicklas Wennersten pratar om olika sorters våld: att kränkningar och hot också är ett slags våld.

– Ofta går det ju hand i hand med annat våld också, säger en av klienterna.

Samtalet fortsätter, och kanske har någon av dem hamnat i slagsmål med sin flickvän, och kanske kan de under samtalet lättare tänka sig in i en annan människas situation.

Therese och Nicklas ber också om råd kring hur de ska tänka med de ungdomsprojekt Here4U har utanför anstalten. De intagna har många idéer om hur fler ska kunna känna sig inkluderade i verksamheten och vilja hjälpa till istället för att förstöra. Flera gånger tackar Therese och Nicklas för att de får komma på besök på anstalten, och få ta del av killarnas tankar och råd. De tror att det är viktigt att killarna känner att de bidrar till något positivt – att färre ungdomar hamnar i kriminalitet.

Plötsligt är klockan fyra och det är dags att avsluta. De intagna, som alla har olika diagnoser, har varit med under hela sittningen. De säger att det inte är jobbigt att sitta så länge.

– Det är bra att det är så pass lång tid. Det blir alltid en startsträcka innan man kommer igång och börjar snacka. Nu hinner vi med både startsträckan och pratet. ☉

1. Avraz Neziv är kriminalvårdare. Han deltar inte i samtalet, men finns med i bakgrunden.

2. Anders Bergh imponeras av cirkelledarna från Here4U. ”Först tyckte jag att det kändes positivt att de ens satte sig vid bordet med er.”

3. Therese Ankréus och Nicklas Wennersten från Here4U säger att det känns djupt meningsfullt att komma till anstalten och träffa unga dömda.

4. Det är muffins och kaffe till studie-cirkeln, men det är viktigare för de intagna att få prata med någon.